ASSIGNMENT PAPER FOR CLASS-10 SANSKRIT-(1)

गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं लिखन्तु

दीपावलीनामकं पर्वणः भारते अतीव महत्त्वम् अस्ति। श्रूयते यत् अस्मिन् दिने त्रेतायुगे मर्यादापुरुषोत्तमः श्रीरामचन्द्रः पितुः आज्ञां परिपालयन् चतुर्दशवर्षपर्यन्तं वने उषित्वा राक्षसराजं रावणं हत्वा तस्य बन्धनात् स्वपत्नीं सीतां व विमोच्य, सीतया लक्ष्मणेन च सहितः अयोध्यानगरीं प्रति निवृत्तः आसीत्। तदा च तस्य स्वागतं लोकेन रात्रौ दीपमालां कृत्वा कृतम्। ततः प्रभृतिः सर्वैः भारतीयैः अस्मिन् एव दिने प्रतिवर्षं स्वगृहेषु दीपमाला क्रियते।

तदा सर्वत्र चाकचक्यं भवति। जनाः आपणेषु, गृहेषु, मार्गेषु सर्वत्र विद्युत्दीपकैः, तैलदीपकैः मोमवर्तिकाभिश्च प्रकाशं कुर्वन्ति। एवं प्रतीयते यत् – "तमसो मा ज्योतिर्गमय" इति प्रार्थनां सर्वत्रैव जनाः कुर्वन्ति। जनानाम् आलस्यं दूरी भूत्वा पुरुषार्थस्य साम्राज्यं प्रसरति। नक्तं जनाः स्व-स्वगृहे महादेव्याः लक्ष्म्याः पूजनम् कृत्वा तस्याः आशीर्वादं याचन्ते। तत्पश्चात् मिष्ठान्नम् क्रीत्वा खादन्ति खादयन्ति च। केचिद् बालाः तदा स्फोटकानां विस्फोटनमापि कुर्वन्ति। एवं महापर्वणः दीपावल्याः भव्यरूपेण आयोजनं क्रियते।

1. भारते कस्य पर्वणः अतीव महत्त्वम् अस्ति?
2. अस्य दिनस्य विषये किं श्रूयते?
3. जनाः तस्मिन् दिने किं कुर्वन्ति?
4. जनाः कां प्रार्थनां कुर्वन्ति?
5. जनाः नक्तं किं कुर्वन्ति?
6. पूजायाः पश्चात् जनाः किं कुर्वन्ति?
7. बालाः किं कुर्वन्ति?
8. रामः कं हत्वा सीतां विमोचितवान्?
9. रामः कस्य बन्धनात् सीतां विमोचितवान्?
10. रामः कस्य आज्ञां परिपालितवान्?
11. अनुच्छेदात् पर्याय-पदानि लिखन्तु – 1.रात्री, 2.गेहं, 3.उत्सवस्य, 4. जनकस्य।
12. अनुच्छेदात् विलोम-पदानि लिखन्तु – 1.दिनं, 2.विक्रीय।
13. अनुच्छेदात् विशेषण-पदानि लिखन्तु – 1.सीतां, 2.रावणं, 3.श्रीरामचन्द्रः, 4.लक्ष्म्याः, 5.भारतीयैः।
14. 'आसीत्', 'कुर्वन्ति', 'याचन्ते' – क्रियपदानां कर्तृ पदं लिखन्तु।
15. 'सर्वत्रैव'-सन्धिच्छेदं कुर्वन्तु।
16. 'तदा च तस्य स्वागतं'- 'तस्य' कस्मै प्रयुक्तम्?
17. 'तस्याः आशीर्वादं याचन्ते'- 'तस्याः' कस्यै प्रयुक्तम्?
18. 'परिपालय'- उपसर्गः कः?
19. प्रकृति-प्रत्ययं लिखन्तु – 1.परिपालयन् 2.उषित्वा, 3.हत्वा, 4.कृत्वा, 5.कृतम्, 6.भूत्वा, 7.विमोच्य, 8.निवृत्तः।
20. 'बालाः', 'जनाः' – कर्तृपदयोः क्रियापदं लिखन्तु।

ASSIGNMENT PAPER FOR CLASS-10 SANSKRIT-(2)

पत्र लेखनम्

भवान् महेशः। स्वजन्मदिवसमुपलक्ष्य मित्रं मनोजं प्रति पत्रं लिखति

दिल्ली नगरं

प्रियमित्र----1------

शुभसमाचारं यत् अस्मिन् वर्षे मम जन्मदिवसः आगामि रविवासरे ------2------। प्रतिवर्षमिव मम जनकेन लघु समारोहस्य -----3----- कृतम्। पूजा कार्यक्रमः सार्धचतुर्वादने भविष्यति। तत्पश्चात् -----4------ भविष्यति। सर्वाणि अपि मम -----5----- सपरिवारं अत्र ------6------। तुभ्यम् अपि -----7----- प्रेषयामि। सपरिवारम् उचितसमये आगत्य समारोहस्य शोभनं -----8-----। तव पितृभ्यां मम ------9----- निवेदयतु।

तव मित्रम्

-----10-----

(मित्राणि, महेशः, वर्धयतु, आगच्छन्ति, भविष्यति, आयोजनं, जलपानम्, निमन्त्रणं, मनोज, नमस्कारान्)

उपपद-विभक्तिः

1.----------परितः पुष्पाणि सन्ति । (कार्यालय)   2. सज्जनाः ------------सह चलन्ति ।(सज्जन)
3.सः पुरुषः -----------बिभेति ।(शत्रु)   4.-------------कालिदासः श्रेष्ठः वर्तते ।(कवि)
5.अध्यापकः ----------पुस्तकं ददति ।(छात्रा)   6.------------ अनन्तरं गच्छामि (भोजन)
7.भिक्षुकः ----------बहिः तिष्ठति ।(विद्यालय)   8.-------------नमः ।(गुरु)
9.सः --------------निपुणः अस्ति ।(कार्य)   10.-----------उभयतः वृक्षाः सन्ति ।(नदी)
11. तस्मै----------------पठनं रोचते ।(आचार्य)   12. -----------------पुरतः वाटिका अस्ति ।(मन्दिर)
13. -------------पूर्वः रामः ।(लक्ष्मण)   14. अलं ---------------- ।(कोलाहल)
15. रामानुजः -----------------अलम् ।(गणित)   16. बालकः --------------निकषा गच्छति ।(माता)
17. संसारे -------------हीनः आलस्यः ।(परिश्रम)   18. ---------- ऋते वृष्टिः न भवति (वृक्ष)
19. गोपालः -----------असूयति ।(विष्णु)   20. धिक् ----------- । (दुर्जन)

ASSIGNMENT PAPER FOR CLASS-10 SANSKRIT-(3)

उचित-धातुरूपेण पूरयन्तु

1.अहं प्रतिदिनं भ्रमणाय ------(गम्-लट्)
2.ग्रामे अनेके कूपाः ------(अस्-लट्)
3.रामः वनं ------(गम्-लङ्)
4.यूयं देवं ------ (सेव्-लोट्)
5.शिशवः क्षीरं पीत्वा -----(हस्-लोट्)
6.त्वं कार्यम् -----(कृ-लट्)
7.आवां भोजनं -----(खाद्-लङ्)
8.अद्य वृष्टिः ----- (भू-भव्-वि.लिङ्)
9.वयं संस्कृतं -----(पठ्-वि.लिङ्)
10. अहं पाठं पठित्वा -----(क्रीड्-लृट्)

11.रघुः नाम राजा -----(अस्-लङ्)
12.सेवकाः कार्याणि ----(कृ-लङ्)
13.वयं श्वः ----(भू-लृट्)
14.दानेन सुखं -----(लभ्-लट्)
15.उद्याने पुष्पाणि ----- (शुभ्-लट्)
16.ते पुरुषाः फलानि -----(खाद्-वि.लिङ्)
17.ताः महिलाः ------(गम्-लङ्)
18.वृक्षः -----(वर्ध्-लोट्)
19.सीता जलं -----(पा-लृट्)
20.वयं परीक्षां ------(लिख्-लोट्)